

Mastery, Leston

4*24

EVA FILIPI
GAME ON GALLERY
MURAL ART
DANIEL PROKOP

**EVA FILIPI
GAME ON GALLERY
MURAL ART
DANIEL PROKOP**

 $4^{*}24$

Škodu na majetku vám zaplatíme nebo opravíme.

Kdykoli nás potřebujete, jsme s vámi.
Osobně i on-line. Více na allianz.cz

Stanislav Bernard
spolumajitel Rodinného pivovaru Bernard

Ať chceme, nebo ne, dlouhé podzimní a zimní večery jsou tady. Asi nemá smysl úplně zdůrazňovat, že pro mnohé se jedná o tu „horší“ část roku, kdy se těšíme možná tak na to, až si doma zatopíme, oblečeme tepláky a vlněné ponožky, zabalíme se do deky a dáme si něco horkého na zahřátí. Jo, to určitě svou romantiku má. My jsme se ale přesto rozhodli, že vám nedáme ani na podzim jen tak spát, a trůfám si tvrdit, že jsme pro vás připravili v našem Návštěvnickém centru, které nám i vám dělá radost už dva a půl roku, opravdu nadupaný program. A u toho prostě musíte být.

I v tomto případě totiž jdeme Vlastní cestou a pečlivě vybíráme zajímavé hosty, kteří nás mohou obohatit, inspirovat, potěšit i zabavit. Tak třeba cestovatel Jan Rendl. Ten se pěšky vydal kolem České republiky – ale u nás vyprávěl o tom, jak spolu s bratrem sedli do třicet let starého vraku a ujeli dvacet tisíc kilometrů. Cimbálovka Radošov rozhodně není klasická cimbálovka – tito vynikající muzikanti zahrají snad cokoli, což dokázali 15. října.

O výjimečnosti Evy Filipi se můžete přesvědčit už v tomto čísle magazínu díky velmi otevřenému rozhovoru, ale nám to nestačilo, a tak jsme ji na 22. října pozvali k nám na besedu. Na ní se můžete dozvědět, o čem se u nás v médiích moc nepíše. Krasojízda inspirativních dam pak

pokračuje talk show s Mirkou Časarovou, rodačkou z nedalekých Křepin, která je nejen vynikající operní pěvkyní, ale také skvělou a vtipnou moderátorkou. Budeme se těšit 12. listopadu. A do třetice se nemůžeme dočkat 19. listopadu a plavkyně Abhejali Bernardové. Dokážete si vůbec představit, že přeplavete z Irska do Skotska, a to navíc ve vodě o 9,5 °C? Nebo že jako jeden z mála na světě zdoláte na první pokus výzvu Oceans Seven? K tomu ještě připočítáváme běžecké ultramaratony, které také patří k jejím zálibám. No a pokud si říkáte, že je to snad fyzicky nemožné, dozvíte se, že v extrémních sportech zkrátka hraje naprosto zásadní roli hlava. Ale o tom až s Abhejali. Mimochodem, shoda příjmení je čistě náhodná.

V neposlední řadě rád zvu i na další hudební zážitky, a to jednak na hudebníka Várhana Orchestroviče Bauera (5. listopadu), a jednak na vánoční koncert Petra Bendeho (3. prosince).

Tof jen malá ochutnávka toho, na co se u nás můžete během podzimu a začátku zimy těšit. My se zase moc těšíme na vás. Tak přijďte, užijte si malé radosti každého dne, vyhledávejte dobrou společnost, navštěvujte hezké prostory, dopřejte si dobré jídlo a pivo. Zkrátka udělejte si život hezký a radostný. Přejeme krásné dny se zajímavými lidmi.

Držme se!

vlastní cestou 4²⁴

říjen — listopad — prosinec

redakce
Stanislav Bernard, Boris Dočekal,
Zdeněk Mikulášek, Markéta Navrátilová,
Aneta Slavíková
design
Štěpán Malovec
tisk
Indigoprint, s. r. o.
vydavatel
Rodinný pivovar Bernard, a. s.

Vaše připomínky a náměty můžete zaslat na zdenek.mikulasek@bernard.cz
Magazín Vlastní cestou je zaregistrován na Ministerstvu kultury ČR
pod evidenčním číslem MK ČR E 14164.

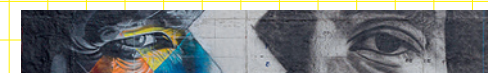

foto na obálce > Todd Strand (Eduardo Kobra: Bob Dylan, 2015, USA)

obsah

04 — Eva Filipi
rozhovor	27 — Daniel Prokop
rozhovor
10 — Blata
povídka Jiřího Hájíčka	31 — Kolo jako učitel života
fejeton Ondřeje Neffa
14 — Game on Gallery
fotoreportáž	32 — Dawson City: Moderní láska
komiks (Jaromír 99 / J. Rudiš)
21 — Z pivovaru
novinky z pivovaru	34 — Střípky z Malty
reportáž
22 — Mural art
lahůdka ze světa street artu	38 — Zámek Moravec
Vysočina a okolí

www.bernard.cz

www.facebook.com/bernard.cz

O hodnotách planě nemluvíme, žijme je

říká

Eva Filipi

Evropa se musí probudit a uvědomit si, že nedisiguje zbytek planety, říká legenda české diplomacie Eva Filipi.

▼ **Arabistiku jste kdysi začala studovat na podnět svého nejstaršího bratra. Věříte, že naše kroky řídí něco, čemu můžeme říkat osud?**

Myslím si, že každý z nás má určitou cestu a třeba o ní sám ani neví. To, že mě arabistika zaujala díky nejstaršímu bratrovi Pavlovi, že jsem měla v průběhu studia pocit, že je to přesně to, chci dělat, to je dáno odjinud. Těžko se to vysvětluje, ale v průběhu mého života se často objevil anděl strážný, který mě nasměroval.

Máte příklad?
Když jsem po studiích působila na Akademii věd, strašně mě bavily pódiové tance, šest děvčat nás společně závodilo, byly jsme první v republice. Ale pak za mnou jednou přijela kolegyně, sama hematoložka, a podívala se na mě: Evo, prosím tě, seš hopsanda, nebo orientalistka? Těchto pár slov stačilo, abych si uvědomila, že půjdu jinudy. Tím chci říci, že téměř vždy se v životě objeví někdo, kdo vás navede.

V roce 1968 jste byla krátce uvězněna, poté jste měla problémy se sháněním práce, pracovala jste v ČTK. Bylo těžké čekat 21 let, než jste se mohla naplno věnovat tomu, čemu jste chtěla?

Nebylo to snadné, ale jednak jsem na začátku normalizace ještě neměla dceru, a jednak jsem vnitřně šťastný člověk, umím si udělat klid na duši. Celý marxismus-leninismus byl materiální, já jsem naopak povahou duchovnější. Snažila jsem se to celou dobu brát s úsměvem.

Pomáhali i andělé strážní?
Když se mi narodila dcera, mateřská tehdy trvala dva roky, zavolali mi z ČTK, jestli se mohu vrátit. Počkejte, ona je ještě malá, potřebuje něhu matky, odpověděla jsem – a ten- týž den mi za hodinu zavolali z agentury pro překladatele na volné noze, že potřebují arabisty. Ulevilo se mi, Pavlínce jsem prodloužila dětství a k rannímu sunaru jsem udělala i překlad. Poté jsem začala cestovat, arabštinu jsme tehdy u nás uměli v podstatě tři: můj největší příklad a guru, již zesnulý Jiří Osvald, Luboš Kropáček a já. Začala jsem poznávat, o čem je arabský svět, ale nikdy mě nenapadlo, že jednou budu působit v diplomacii. Nikdy.

Člověk miní, osud mění.
Přišel velvet, cinkali jsme klíči a byli jsme všichni šťastní a okouzlení, jenže jsme zjistili, že jsme přerušili kontakty se spřátelenými arabskými zeměmi. Já jsem byla bez práce

a v roce 1991 mě oslovili z Ministerstva zahraničí, že by mě chtěli do Bagdádu jako sekretářku. Byla jsem tak šťastná, konečně, Bagdád, Pohádka tisíce a jedné noci! Ale vedli jsme tři měsíce dialog s bratrem a ten mi řekl: Evi, prosím tě, máš tohle vzdělání, ty jako šrajbka? Nakonec jsem dala Pavlovi za pravdu.

Další osudová křižovatka?
Šla jsem na výběrové řízení s tím, že toto místo nereflektuji, a oni mi sami odpověděli: I nám přišlo, že jste na to moc vzdělaná. Ale 90. léta byla divoká a vše se dělo rychle, tak mi za tři dny zavolali, jestli bych přijala nabídku na místo první tajemnice (charges d'affair) do Bagdádu. Mou odpověď na vaši první otázku tedy je, že cesta se vždy najde.

Přišla jste do Iráku a začala válka Západu proti Saddámu Husajnovi...
Úskalí bylo mnoho, první ale spočívalo přímo v našem úřadu. Pro lidi z předrevo- lučních dob jsme my noví představovali velké nebezpečí, jejich léčky jsem neuměla, vymýšleli neskutečné věci, abych skončila. Když vyrostete v přímém prostředí, v lásce a dobrotě duše, máte pak v dospělosti potíže, protože si představujete, že jsou všichni lidé takoví – než rychle zjistíte, že nejsou. Než jsem ale napsala rezignační dopis, přišla mi zpráva od bratra: Ty jako slušné děvče neuvolňuj místo gaunerům, vypij si kalich hořkosti až do dna. A vydržela jsem.

Čistě profesně na diplomatické začátky vzpomínáte jak?
Ne všechny evropské země měly stejný ná- zor, ale my jsme se ocitli v takzvané „koalici svolných“ a pod vedením Američanů jsme byli pro válku proti Husajnovi. Kromě dění na úřadu jsem tak žila v nepřátelském pro- středí vůči České republice, ale při životě mě drželo nadšení z toho, že konečně pracuji v arabské zemi. Až po dekadách jsem se musela srovnávat s tím, jestli byla interven- ce opravdu správná. Nicméně tím, že jsem znala Husajnův režim, tak si říkám, že byla. Že je vojenská intervence A a my neumíme B, je jiná věc. Ale svůj entuziasmus si zpětně nezazlívám, byl to systém neporovnatelný s jinými, kupříkladu později se Sýrií.

Když zmiňujete své vnitřní pochyby, patří do diplomacie ideály?
Má to dvě roviny. Můžete být vnitřně ide- alistický, ale zároveň musíte vidět reálnou

„Držet si vnitřní integritu je důležité.“

politiku, vývoj této planety, jednotlivých zemí – a to vše si spojit do jednoho obrázku. Nemusíte se zbavovat svého idealismu, ale musíte být pragmatický a pokusit se tyto hodnoty uplatnit v realistickém rámci. Dr- žet si vnitřní integritu je důležité. Nikdy jsem nepodlehla tomu, abych napsala report, který sice potěší mé nadřízené, ale nebude opřen o fakta, analýzu, expertízu. V tom jsem zůstala svá po dobu třiceti let na Blízkém východě.

Z Iráku jste zamířila do další složité země, do Libanonu.
Tam je těžké nepodlehnout tomu, že Liba- nonci obecně velmi adorují velvyslance. Musíte si udržet nohy na zemi, za den máte třeba osmnáct pozvání, můžete klidně chodit na kafe k prezidentovi. Já jsem ale vždy šla

po výsledku, v Libanonu jsem se proto hodně snažila podporovat české firmy. Tam to byla „klasičtější“ diplomacie: kultura, byznys, organizování návštěv – ta Václava Havla byla neuvěřitelná.

Netoužila jste někdy po Vídni, Berlínu, Stockholmu? Po klidnější štaci?
Existují univerzální diplomaté, které pošle- te jednou do Japonska a pak do Washingto- nu, já patřím k takzvaným odborným, proto jsem se profesně pohybovala jen na Blízkém východě. Samozřejmě, že i kolegové v Ev- ropě pracují, ale oni řeší například unij- ní témata. U mě to bylo vždycky něčím ozvláštěné. Už jen to, že v Libanonu sídlí Hizballáh, dodává vaší práci dynamiku. A já velmi ráda chodila za šéfem Hizballáhu Hasanem Nasralláhem.

Jaké s ním byly debaty?
Nádherné, měly velký půvab. On nemluví jinak než arabsky a lidé na Blízkém východě jsou znalostí arabštiny vždy trochu okouzle- ni; není zvykem, že drobná blondatá Středo- evropanka takto ovládá jejich řeč. Vzpomí- nám si, jak jsem jednou u Nasralláha čekala v předsálí a on navzdory všem zvyklostem vyběhl za mnou a ze dveří volal: Představte si, ten váš kolega vůbec neumí arabsky! Ne- chodila jsem tam samozřejmě ob týden, ale vedli jsme debaty duchovní i pragmatické ohledně reálné politiky.

Později vám bylo vyčítáno, že jste jako diplomatka zůstala v Sýrii vedené Bašárem Asadem, jehož Západ označil za nepřítele. Hizballáh je ale také EU považován za teroristickou organizaci.

Není tedy pokrytecké, že s jeho šéfem jste měla svolení se potkávat?

Libanon byl jiný, vůbec ne tak vyhrocený jako později Sýrie. Tehdy nešlo o ideologii, ale o to, že musíme mít informace. Chápu vaši otázku a Sýrie mi hodně otevřela oči v tom, že ideologie a náš záměr někdy převládne nad realističtější politikou. Pokrytectví jsem bohužel viděla nejvíc v rámci Evropské unie; byla jsem předtím velmi europoidní a velmi naivní, ale začalo se mi ukazovat, že řada věcí je zastřena právě ideologií. Pokrytectvím je třeba to, že když v roce 2012 odcházely ze Sýrie velké státy, chtěly, abychom odešli všichni, že tím dáme Asadovi signál: My tu s vámi nebudeme! Jednota! Všichni pryč! Vysílat signály, to by nám šlo.

Opět jsme udělali A, ale netušili, co bude B?

Francouze, Němce či Brity štvalo, že menší země EU pořád váhaly. Já jsem neměla

rozhodnutí vlády jako poslední, ostatní menší země – a to je opět ono pokrytectví – mezi tím zůstaly sice otevřeny pro Syřany, ovšem přesunuly úřady do libanonského Bejrútu; pro Brusel už tak v Sýrii nepůsobily. To je ale pohádka o Chytré horákyňi, tímto způsobem myšlení nemůžeme dospět k výsledku.

Vás se rozhodl v Sýrii udržet tehdejší ministr zahraničí Karel Schwarzenberg. Zase strážný anděl?

Nejspíš ano. Víte, když zastřesíte politický ohled bezpečností, nejede přes to vlak, zhoršenou bezpečnostní situací tehdy argumentovaly všechny evropské země. Popravdě jsem odpovíděla: Pane ministře, bezpečnost je tu špatná, ale cestovat přes Bejrút je ještě horší, unáší se tam, to je lepší mít home office v Damašku. A on byl hrozně šťastný: Děkuji vám, já chci informace z terénu, on Asad nebude mít méně nebo více spánku, jestli tam jsme. Rozhodl to proti Bruselu,

proti všem. Pochopil za mě kruciální věc: V Bruselu si myslí, že budeme dirigovat chod celé planety; že co máme my, to bude všude jinde. On si ale uvědomil, že tomu tak dávno není a zvlášť do budoucna vůbec nebude.

U ostatních evropských zemí triumfovala ideologie nad rozumem?

Ano a samozřejmě to mělo další konotace. My jsme zůstali na úrovni velvyslance, což je hodně, i Američané stáli o to, aby tam byla tato nejvyšší diplomatická úroveň. Kníže Schwarzenberg tento prostor velmi hrdinně hájil, musel čelit kritikám v Bruselu i u nás, ale on, aristokrat, se usmíval. Víte co, nejjednodušší je být s mainstreamem, pak nemusím moc přemýšlet: Říká se to a to, on je takový a takový, tak musíme jít proti němu. Máte jednoduchý život, jen se vezete, přijdete domů a uděláte si krupicovou kaši.

Ale co pak s pohledem do zrcadla?

Tak přesně zněla moje otázka. Knížecí rozhodnutí bylo na místě, ale kruhy tady z toho šílely. Karla Schwarzenberga vždy zajímala jen substance, až jsem si říkala, že snad má Sýrii jako hobby. Na mě pouštěli lidé hanopisy, snažili se mi ublížit. On ale jednou na papír, na němž stálo, že si na mě Evropané stěžují, jen tím svým velikým slechtickým písmem dopsal – Jestli si troufnou, ať mi to řeknou do očí.

Dlouhodobě tvrdíte, že incident v syrském Dar'a, který v roce 2012 odstartoval západní tažení proti Asadovi, se odehrál jinak, než jak se běžně tvrdí. A že od těch dob věříte jen tomu, co vidíte na vlastní oči. Jde to ale?

Všechno samozřejmě vidět na vlastní oči nemůžeme a je to velmi křehká záležitost. Ukrajina a Rusko, Gaza a Izrael... Nikdy nemáme přístup ke všem informacím. Pokud třeba mluvíte arabsky, můžete si najít další, ale to ne každý umí a hlavně ne každý na to má čas, máme všichni své vlastní profese. Za mě jde o to, zda přijmete mainstreamový názor, protože bude pohodlný, anebo si řeknete, že za tím možná je i něco dalšího. Je potřeba poslouchat a hledat, protože každý příběh má dvě strany a například příběhy Západu a Syřanů jsou jako celek navzájem neslučitelné, i když obsahují několik společných bodů.

„Víte co, nejjednodušší je být s mainstreamem, pak nemusíte moc přemýšlet.“

EVA FILIPÍ

—
Arabistka, orientalistka a diplomatka. V letech 1991–1996 působila jako chargée d'affaires v Iráku, poté byla velvyslankyní v Libanonu (1997–2002), v Turecku (2004–2010) a v Sýrii (2010–2023), kde jako jediná západní diplomatka zastupovala i zájmy USA, Velké Británie a Evropské unie. V Česku byla částí společnosti kritizována za to, že setrváním v zemi legitimizovala režim Bašára Asada, Eva Filipi nicméně za dobu svého působení pomohla stovkám západních občanů ze syrského vězení, za což jí osobně vyjádřili uznání američtí i britští představitelé. Obdržela Medaili za zásluhy I. stupně, Záslužný kříž ministra obrany ČR III. stupně (za významné zásluhy v oblasti diplomacie a mezinárodní bezpečnosti), Cenu Arnošta Lustiga, získala ocenění Osobnost století od CZECH TOP 100 a také Bernardovu cenu, již Rodinný pivovar Bernard uděluje za pozitivní, příkladné a obdivuhodné činy.

Co jsou tedy věci, které by za vás měly zazníť?

Syřané chtěli reformy, ale nechtěli pryč Asada. Zvlášť začátky syrské krize byly neuvěřitelně lživé. Volala mi Česká televize, že v Damašku je velká demonstrace proti Asadovi: hm, seděla jsem zrovna na úřadě, cestou jsem si v německém obchůdku koupila štrůdl a říkám jim: Počkejte, nevím, o čem mluvíte, nevidím žádnou demonstraci. V Damašku probíhala masíra, což je arabský výraz pro demonstraci na podporu někoho, městem skutečně běželi lidé s fotkami Asada. Protože oni velmi brzy pochopili, že alternativa je ta nejhorší možná: Islámský stát, džihádisté. Pád režimu chtěli exiloví Syřané a i s těmi jsem se neustále stýkala, přijímala jsem je. Že mohl český velvyslanec přijímat opozici a nikdo ji nezabýjel, to je další obrázek o tom, jak systém fungoval.

Co se tedy stalo?

Celý začátek a dění v Dar'a jsou velmi problematické. Asad nařídil svým policistům, že nebudou ozbrojeni, ale někdo chtěl, aby se to vyprovokovalo. Asad pověřil svoji poradkyni k jednání s opozicí, ale nic už nehrálo roli, my jako Západ jsme už měli záměr. Já nejsem jako Američané, kteří po odchodu z diplomacie v pamětech vše vykecají, ale něco říci mohu. Můj francouzský kolega Erik Chevalier, výborný člověk s přístupem

ke všem elitám Sýrie, byl po Dar'a pozván prezidentem Sarkozym na konzultaci a vysvětloval mu, že zná Sýrii dobře a že si vůbec nemyslí, že to bude tak, jak to Sarkozy chce, tedy že v řádu týdnů Asad odpadne, protože máme revoluci. A Sarkozy mu řekl: Ještě slovo a končí tvoje kariéra. Chápete to?

Opět triumf ideologie?

Můj problém – a zdaleka nejen můj, i řady kolegů – spočíval v tom, že sice máme cíl, tedy že naše hodnoty musí zavládnout ve zbytku světa, ale máme k tomu instrumenty? Víme, jak toho dosáhnout? Vůbec neříkám, že systém v Sýrii je heřmánek, ale umíme něco jiného než vojenskou intervenci? Často jsem při konzultacích jako první věc našim západním spojencům říkala: Co vlastně chcete? A na tuhle otázku nikdo moc neuměl odpovědět. No, chceme změnu režimu, Asad musí odejít, ale jak, to nevíme. Když pošlete tanky a nahoře budou sedět vaši exiloví lidé, které umístíte do ministerských křesel, pak čekejte větší krveprolití než v Iráku, říkala jsem jim. A oni později uznali: Evo, mělas pravdu. Jenže Evropská unie je zvláštní rozjetý vlak, jakékoli racionální jádro přestává mít smysl. Vůči Sýrii máme třináct let stejnou pozici, jen už poslední dobou neříkáme, že musí Asad odejít – a výsledkem je pouze to, že máme v Evropě syrské migranty. Já jsem vždy všem

říkala, že řešením migrační krize je pomáhat lidem přímo na místě, aby nemuseli Sýrii opouštět.

Věříte, že se věci v tomto ohledu mohou změnit k lepšímu?

On se rozum nevrátí jen tak, musíme o tom mluvit a hlavně na tom pracovat. Evropa se musí probudit, jde přece o nás. Máme krásnou zemi, Evropa je dobrá, ale musí si přestat myslet, že řídí Čínu, Rusko, Afriku, Indonésii... Podívejte, já mám nejmenší zájem adoratovat Rusko, prožila jsem si vězení za normalizace, ale musíme vědět, že ta společnost je jiná a že Putin nebo kdokoli jiný nechce to, co chceme my. Musíme brát tyhle proměny v potaz.

A dále?

Všichni bychom byli rádi, aby vítězila pravda a láska, ale mám pocit, že tyto hodnoty zneužíváme, že se stávají politickými klišé; často o svobodě, demokracii či lidských právech jen mluvíme. O hodnotách jen planě nemluvm, žijme jimi! Pokud máte takovéto přesvědčení, je třeba snažit se jím ovlivňovat své okolí a nenechat se udusat nenávisťnými výpady a lidmi. Možná je to malinko idealistické, ale já se svého idealismu nikdy nezbavím, byť jsem si prožila mnoho těžkých chvil.

JIŘÍ HÁJÍČEK

Blata

Barový pult v nonstop herně byl proklatě dlouhý, tmavé leštěné dřevo bylo hladké jako led. Nebezpečný, tenký led, s tmavě rudými záblesky cherry, medovými odstíny jemného bourbonu a pod ledovou tříští zrádná čirá hladina vodky a jiných čistých destilátů. Pavel seděl na barové stoličce, zahříval v dlani sklenici, oči utopené v melancholii okamžiku. Kde bloudila jeho mysl, nemohl nikdo uhodnout, alespoň on si to myslel, osamělý muž se sklenkou pití ostrého jako dýka. Potřetí si tím ostřím probodl žaludek, postavil sklenku na pult, jen lihová slza zůstala, jemně stékala po hladkém skle na dno, už se nedala vypít. Tři slzy po něm zůstaly v tom podzimním odpoledni.

Přisedla si k němu u baru, nevšiml si jí, nevnímal nic kolem sebe, jen se najednou zachvěl chladem a vzápětí mu spánky rozbušilo horko. Otočil se k ní, z jejích zelených očí šel chlad, ale z ohnivě oranžových vlnitých vlasů, které jí padaly na ramena, sálal žár. Tvář měla bledou, ale namalované rty jako by mluvily, slibovaly nebo vyzývaly, i když se nepohnuly.

„Nemá to cenu,“ řekla a pohlédla na vyprázdněnou sklenku, „tím ho nepřivolaš.“

Ta slova zastudila, Pavel znovu pocítil mráz. Na její tmavozelené halence se blyštěly kovově lesklé flitry jako krovky maličkých střevlíků, elektrická světla nad barem si rozpustile hrála s odlesky těch ozdůbek, ženských cinglátek.

„O čem to mluvíš?“ zeptal se Pavel překvapeně té mladé ženy, mohlo jí být tak pětadvacet, možná

víc. Přehodila si nohu přes nohu; sklouzl pohledem na černé punčochy, po kterých se klikatily vzory utkané z lesklých tmavých nití, krátká sukně byla lemovaná bledou krajkou.

„Já jsem Marlen,“ usmála se. „Pavel,“ řekl a pomyslel si, že tohle mu ještě scházelo. Vetřelkyně, co se chce vlámat do jeho smutku, do jeho chvíle, kterou si vyhradil pro sebe a pro své myšlenky, vracející se bezděčně k dnešnímu tristnímu odpoledni ve hřbitovní kapli. Ještě slyšel, jak mu vrzaly pod podrážkami bot drobounké kamínky, kterými jsou vysypané pěšinky mezi hroby. Pohlédl na její lesklé rty – a v první řadě se chce vlámat do jeho peněženky.

„Pojď, pojedem za ním,“ řekla Marlen a fukla si s Pavlem, objednal oběma drink.

„Co to povídáš...?“ „Vím, kdes byl odpoledne,“ řekla. „Já se nechci dneska opít,“ pronesl pomalu Pavel, „nechci žádnou společnost, chci jen sedět, koukat před sebe, jak barman kmitá za pultem, jak tady svítěj světla, přicházej a odcházej lidi... Rozumíš? Bejt sám, nic víc.“

Dívala se na Pavla, trochu se usmála. V životě ji neviděl. Její studená krása ho nepřitahovala. Jen v něm rostla zvědavost a neklid. O čem to ksakru mluví? Co může vědět? Na pohřbu nebylo zas tolik lidí, musel by si jí všimnout.

„Ty víš, co dneska bylo?“ „Zmatená otázka. Má se s ní vůbec bavit? Marlen přikývla. „Já vím i to, co bude...“ řekla tiše. „Co mi tady pořád vykládáš? Co by jako mělo bejt?“

„Půjdeme na vlak a pojedeme spolu sami v opuštěném vagonu, vystoupíme mezi poli...“

„Ne...“ přerušil ji mrzutě. „...a pak se vezmem za ruce a budeme spolu utíkat po krásný rovný louce, kde rostou kytky a malé houbičky, lezou tam brouci a lítaj komáři...“

Sklenka plná ohně, pocítil ho v ústech, stékal dolů, hřál uvnitř jeho těla. Všechno se v tom okamžiku zamžilo, záblesky nad barem, obličej, barmanova bílá košile – jako by se bál znovu zaostřit pohled. Do reality, kam se mu nechtělo.

Stalo se všechno, co řekla, jako ve snu opustili hernu, zavěsila se do něho, šli pěší třídou k budějovickému nádraží a nasedli do motoráčku. Nebe bylo zatažené a čekalo na soumrak; seděla naproti němu.

„Tys přece nebyla jeho holka,“ řekl Pavel.

Usmála se. Smutně, ale jen v křivce úst byl ten smutek, v očích led.

„Znám holku, se kterou chodil! I tu, s kterou byl předtím. Byl to jeden z mejch nejlepších kamarádů...!“

„Nikdo ho neznal tak dobře jako já,“ odpověděla Marlen.

„Tys ho milovala?“ „Ten samý hořký úsměv. „Počkej, on tě miloval?“ Přikývla.

„Nelži, on byl do tebe zamilovanej?“ „Byla jsem jeho největší láska,“ řekla chladně Marlen.

„A co ty, tys ho taky milovala?“ zvýšil Pavel hlas.

„Už budem vystupovat, připrav se.“ „Ptám se tě, jestlis ho taky milovala?“

Vstala a vzala Pavla za ruku. Vytrhl se jí, ale kráčel za ní ke dveřím vagonu.

„Tak tys ho jen vodila za nos? A kvůli tobě... proboha...!“

Pavel se zapotácel, možná tím, jak pohyblivá plošina vagonu poskakovala po kolejích, když vlak brzdil ve stanici. „Tak on se kvůli tobě...“

Neposlouchala ho, zůstali stát sami dva u kolejí, které běžely dál směrem na Plzeň. Křičel na ni, sešla z náspu, slunce nebylo vidět pod šedými mraky, ale už se určitě klonilo k západu. Seběhl dolů, počkala na něho v aleji listnáčů, úzká cesta s vydroleným asfaltem je chvíli vedla, bylo to najednou přesně tak, jak řekla u baru. Vyšli na prostornou travnatou rovinu, rozběhla se po louce, Pavel chytil Marlen za ruku a doklopýtali spolu doprostřed. Mokrý luka široko kolem vydechovala už trochu zimu blížícího se října, trsy trávy byly ale ještě pořád zelené a mohutné.

Pavel pohlédl k hloučku stromů v dálce. Pohybovaly se tam nějaké postavy. Marlen s Pavlem se vydali k nim. Právě přijížděly dvě motorky. Na každé seděl kluk s holkou. Položili motocykly do trávy a rozběhli se po louce. Hlavy skloněné, hledali v trávě, občas se shýbli.

„Hledej taky,“ pobídla Marlen Pavla a utrhla ze země houbičku, „takhle ji celou sníš, znáš to, ne?“

„Neznám...“ vyhrkl Pavel, nedůvěra a počínající strach jím otřásl.

„Běháme tu po blatech jako šťastný děti, tady zobnem, tady zobnem a za chvíli poletujem jako motýlci, jako polní ptáci. Je to krásný, uvidíš...“

Z trávy vystávala mlha, stmívalo se a Pavel došel ke skupince stromů. Masivní kamenný pomník svobodného blatského sedláka byl z boku zčásti zakrytý korunami stromů. Levá ruka na srdci a pravá vztyčená k přísaze, socha se hrdě vzpínala z kamene na podstavci vyzděném z těžkých kvádrů. Pavel četl písmena vtesaná do vyhlazené kamenné desky: POSTAVENO L. P. 1904 NA PAMÁTKU MUČEDNICKÉ SMRTI...

Ohlédl se na louku, Marlen na něho mávala, černá sukýnka s bílou krajkou zářila bledě soumrakem. Zdála se mu najednou neuvěřitelně krásná, ohnivě vlasy splývaly na ramena, její světlá tvář s výraznou barvičkou rtů. Kolem mladí lidé, roztroušení po rozlehlém palouku; napočítal jich dohromady osm.

A pak uslyšel rány bičem, podíval se do dálky k posledním vesnickým stavením. Něco tam bylo, blížil se

obrys i zvuk... Najednou v řídké mlze rozeznával koníka, hnědák v chomoutu klusal a nad ním práskal bič. Na plochem valníku na čtyřech kolech seděl muž, a jak se povoz blížil, rozeznával Pavel filcovou čepici a hnědý rozepnutý kabát, který vlál za tím mohutným člověkem sedícím na kozlíku.

Marlen přibíhala k Pavlovi, znovu ho vzala za ruku. „Pojď, rychtář už jede...“ „Kdo?“

„To je rychtář. Prostě náš rychtář, náš pán,“ rozhodila Marlen rukama a její úsměv se poprvé zdál veselý a jasný.

Povoz obkroužil louku utápějící se v cárech mlhy. „Rychtář objíždí své panství, chce vidět své děti, své duše.

Je hodnej a spravedlivej. Pojď, všichni už budou ve stodole...“

Marlenina studená ruka Pavla táhla mlhou přes louku, klopýtal za ní, boty se smekaly po mohutných trsech trávy a pod podrážkami čvachtala voda. Tma už skoro zahalila luka, už neviděl žádné lidi kolem, přeskočili uzounkou strouhu, tenký potok, voda se leskla mezi kameny, až došli ke košatým jabloním. Z oparu se náhle vynořilo stavení, dlouhá stodola, zdi obílené až dolů k trávě. Před vraty stál povoz, koník pofrkával, čpěl potem, otočil k nim hlavu, v hlubokých očích smutek. Rychtář už na kozlíku neseseděl.

Pavel se zastavil před přivřenými vraty. Vzepřela se v něm mohutná vlna odporu překročit práh a vstoupit dovnitř. Marlen se na něho pověsila,

ucítil chladné rty na svých, její hladké paže kolem svého krku.

„Pojď, miláčku, už jsme tady.

Teď už se budeme jen veselit.

Představím tě rychtářovi...“

„Ne, dál nejdu,“ vzepřel se

Pavel. Oči mu zamžila hrůza,

nejasná obava stoupala vzhůru.

„Pojď, lásko, teď už budeme šťastní,

poznáš rychtáře a možná ještě někoho...“

„Kdo je ten rychtář?!“

„Neptej se pořád, blázínku,“

Marlen hladila Pavla po tvářích,

až mu naskakovala husí kůže,

líbala ho a hladila po vlasech.

Zatáhla ho dovnitř a zavřela. Ocitli

se spolu ve staré stodole, škvírami

ve střeše a mezi prkny vrat pronikalo

dovnitř sinálé světlo, jako by stavení

nasávalo mlhu nad trávou prosycenou

bledým světlem. Marlen držela Pavla

pravou paží něžně kolem boků, ale když

se chtěl obrátit zpátky k vratům, stiskla,

jako smyčka se zatáhlo její milenecké

objetí. Pavel se pomalu rozkroukával

v pološeru a najednou mu Marlenino

těsné sevření přišlo vhod, protože

se mu hrůzou podlomila kolena.

„To jsou...“

Marlen k němu vzhledla svýma

světélkujícíma zelenýma očima,

její tvář odrážela to podivné světlo,

které se propíjelo do stodoly zvenku

spolu s chladem a vlhkostí.

„To jsou rakve...“

„Podívej,“ opsala Marlen

volnou rukou kolem sebe půlkruh,

„nejsou krásný? Z leštěného

světlého dřeva a jaký maj kolem

víka bílý krajkováný sukýnky...“

„Jako ty...“ vyšlo Pavlovi z vyschlých

úst. Položila mu dlaň levé ruky na prsa

a přitiskla hlavu k jeho rameni.

Pavel už nebyl schopen se pohnout,

jakoby umrlčí strnulost se mu rozlévala

po těle, jeho oči žhnuly do tmavého

prostoru kolem. Poděl zdí řada rakví,

některé odkryté, ležela v nich těla...

Uprostřed stodoly na mlatu postávali

lidé, snad to byli ti, kteří pobíhali

před chvílí po louce, nezapamatoval

si jejich tváře. Obklopen hloučkem

stál mírně rozkročen rychtář, v ruce

bič a naitech vlídný, mírný úsměv,

vítal nové hosty... Husté hnědé obočí,

rozložitá snědá tvář, tvrdé rysy.

„Je přísněj, ale spravedlivej. Náš

rychtář,“ opakovala Marlen, když

viděla Pavlovy pátravé pohledy.

Podivný zvuk se spouštěl ze střechy,

drobné fukání, bubnování – déšť,

Pavel se znovu zachvěl, Marlen ho

pevněji sevřela v pase a tu mu svítilo,

že musí pryč, pryč, vyběhnout do deště

a utéct z tohoto příšerného místa...

Marlen jako by slyšela jeho nevyřčené

myšlenky, jako by znala jeho pocity,

vedla pomalu Pavla do hloučku,

ke statné postavě rychtáře. Vzpíral se,

vlna strachu ho ochromila, najednou

pocítil sílu, zběsilou sílu schovanou

v panice sebezáchovy. Marlen ho

znovu objala a líbala na ústa a hladila

dlaní vzadu jeho vlasy, ale cítila

jeho odpor, strachem strnulé tělo.

„Dobře, než půjdeme k rychtáři,

za někým tě ještě zavedu,“

konejšila Marlen vydešeného Pavla,

„budeš mít radost, uvidíš...“

Popošli v těsném objetí k jedné

z otevřených rakví a z ní se

vztyčila postava, Pavel ukročil

leknutím vzad, ale Marlen ho

podepřela a usmála se na něho.

„Podívej se přece, kdo tě

zdraví...“ řekla sladce.

Pavel zkoprnl úžasem

a hrůzou, nepřijal podanou ruku,

jen zíral do známé tváře, měla

také ten sinálý přisvit v obličeji,

zapadlé oči a nepřírozený výraz,

ale jinak to byl on, byl to on!!!

„Vítej, Pavle,“ řekl jeho kamarád;

ano, poznával ho po hlase, i když v něm

teď zazněla podivná cizí rezonance.

Ohromený Pavel se nezmohl na odpověď.

„Brzy jsme se sešli, co přáteli,“ řekl

Pavův kamarád, který už vystoupil

z rakve. Byl bos a šlapal po nerovném

studeném betonu, zastavil se před nimi

a usmíval se. Pavel pohlédl na Marlen

a zpátky na svého kamaráda.

„Ondřeji...“ vydechl Pavel.

Marlen se zasmála, Pavel si

uvědomil její paži kolem svých boků.

„Ondřej už je tady s náma

napořád,“ řekla vlídně. Usmívala

se na Ondřeje a on na ni.

„Přece vy dva,“ vykoktal ze sebe,

„Marlen říkala, že vy dva se milujete...“

Marlen natáhla ruku k Ondřejovi,

chytili se za ruce a byli teď všichni tři

propojeni, Pavel cítil, jak do něho tím

spojením teče studená ochromující

strnulost. Vykroutil se z Marlenina

sevření a na okamžik pocítil naději

volnosti. Udiveně se na něj oba podívali.

„Tady se máme všichni

rádi, Pavle,“ řekl Ondřej.

Pavel si znovu uvědomil bušení

deště do taškové střechy, jako by

mu déšť připomínal, že je třeba

utéci, hned, dřív než bude pozdě.

Jeho ochromené nohy se těžkopádně

rozběhly po mlatu, připadalo mu to jako

půlhodina, než překonal vzdálenost

k východu, ale byly to snad dvě tři

vteřiny. Vrazil vši silou do vrat, která

povolila, a sprcha studené dešťové

vody ho trochu vzkřísila. Cítil stíhlé

prsty, jak po něm sahají, ale nezastavil

se a nabíral rychlost. Po louce kropené

deštěm běžel jako o život, ohlédl se,

až když měl stodolu daleko za sebou,

ale narazil na Marleniny oči, ostrý led

v nich byl tak blízko, pronásledovala

ho s takovou lehkostí, jako by ani

neběžela, jako by se vznášela. Také

zahlédl povoz, koník pádil jako splašený

za nimi, ale bez zlověstně majestátního

vozky. Rychtář s celým svým slovným

a zneklidňujícím vzezřením zřejmě

zůstal ve stodole na té párty nebožtíků

a umrlčích kandidátů, proběhl Pavlovi

hlavou děsivý obraz. Instinktivně běžel

ke kolegům, už viděl násep, který se

zdvíhal za asfaltovou silničkou. Ale

musel se pořád otáčet, Marlenin úsměv

pomalu nabíral zrůdný nádech. Rudá

barvička a oči upřené, objímající ho,

přitahující a pohlcující ho, vzpomněl si

na chladné kleště jejího objetí a přidal.

Horko v plicích se stupňovalo, popadal

dech, snažil se šetřit s ním a vdechoval

nosem vlhký chladný vzduch nad blaty.

„Pavle, mně stejně neutečeš...“

Uslyšel ten neudýchaný klidný hlas

úplně zblízka v levém uchu, opravdu

byla tak blízko? Neotáčel se, jako by

každé otočení znamenalo pád zpět,

čekal, co se stane, vteřina, dvě tři,

pořád běžel, studené ruce se nehty

snažily zachytit Pavlovi na zádech,

strhnout jeho rychlost, vychýlit ho

z dráhy jeho zoufalého běhu, několikrát

jest uslyšel zaržání hnědého koníka,

pak už se jeho ryk vzdaloval, zůstal

i s vozem pod příkrým náspem...

Konečně pražce pod nohama, minul

zastávku, kde vystoupili z vlaku. Věděl,

že po kolejích doběhne do města, ano,

má správný směr, ale jak dlouho to bude

trvat? Jsou to kilometry a kilometry,

síly ubývají... Oheň v plicích stupňoval

svůj žár, dlouhé plameny už olizovaly

zevnitř hrdlo, vysušily měkké patro,

nohy těžkly a za ním pořád její hlas,

jako by nad ním visel, jako by ho

Pavel za sebou táhl, stále těžší a těžší

břemeno, její neúprosný, a přitom

líbezný hlas a celá její pološílená

existence, která není jen obrazem,

přeludem, je to Marlen, ta ledová

kráska, která mu dosahuje konečky

prstů za krk, kterou má v patách. Musí

ji zneškodnit, napadla ho poslední

možnost spásy, musí ji srazit z kolejí,

tu rozjetou přízračnou lokomotivu, co

svými studenými světly oslňuje jeho

oči, kdykoliv se odváží ohlédnout.

Zoufale vymetal pohledem prostor

mezi pražci a násep a křoviska kolem,

není tu nic, co by mohl proti Marlen

použít, žádná tyč, kámen, kus větve.

Nohy už těžkly a dech se zauzloval

do sípavého kaše, který trhal a lomcoval

jeho tělem a mařil jeho pohyby, jeho

běh o život. Musí se jí postavit holýma

rukama, svým tělem jí do cesty postavit

hráz, úderem pěsti ji smést z vysokého

náspu do trní pod tratí. Zastavil se

a otočil, široce rozkročen s pažemi

pozvednutými a pěstmi připravenými

na úder. Najednou byly jeho pohyby

těžké a lopotné, jako by stál pod vodou,

byl to okamžik a Marleninu tvář měl

těsně před sebou, nestačil udeřit a padl

na záda, přikryt jejím tělem zápasil

s ní na zemi, s tuhými uzly jejich

drobných, ale houževnatých svalů,

ovíjely ho jako ocelové dráty, dýchala

mu do tváře chlad a vůni mokré trávy

a hnijícího spadaného listí... Zaryl jí

prsty obou rukou do žeber, svíral je

do pěstí a škubal, trhal z ní šaty, drásal

nehty její nahá bílá záda, světle červená

vlažná krev mu barvila prsty a zalévala

dlaně. Znovu bušil pěstmi do pružných

obnažených žeber pod bledou pokožkou.

Stisk jejich rukou ale nepolevoval, dusily

ho dvě lány, otočil hlavu na stranu,

oběma rukama se zaryl Marlen do tváře,

prsty vrazil do očních důlků a sevřel,

strhl ji ze sebe a už se kutáleli v těsném

objetí po náspu, necítil kameny a drny

pod sebou, zapraskalo křoví...

Dusila ho dál vražedným

křečovitým objetím, docházely mu síly

a zdálka doléhalo lehounké dunění,

zesilovalo, připadalo mu najednou

jako naděje, nádherná hudba sfér.

Pavel se z posledních sil vyškubl ze

sevření přízračné ženy, její tvář už

skoro nepoznával, jen oči dál žhnuly

z toho rozbitého, rozdrásaného obličeje.

Hluk od kolejí narůstal a Pavel mu

vyběhl vstříc, kroužil kolem náspu

s troskou krásné Marlen v patách, už

viděl světla lokomotivy, vyběhl to

krátké a příkré stoupání, reflektory ho

oslnily a Pavel, zády k přibližujícímu

se vlaku, široce rozevřel paže. Usmál

se zoufalým, uštvaným úsměvem, vítal

Marlen jako milenkou, která se k němu

rozběhla, aby mu skočila do náruče.

Přijal to chladné, zpola roztrhané tělo,

unesl jeho náraz a využil jeho pohyb,

uchopil Marlen za tenké paže u ramen

Sportovní emoce zastavená v jedinečném okamžiku. To je stále nepřekonaná síla fotografie. Soutěž World Sports Photography Awards každoročně oceňuje nejlepší snímky z více než 40 různých sportů od nejvýznamnějších světových fotografů, kteří skrze své objektivy vyprávějí poutavé příběhy o emocích, vášni i výkonu v profesionálních i amatérských soutěžích. A právě tyto fotografie jsou vystaveny ve zcela nové výstavní platformě pro sportovní fotografii s názvem GAME ON GALLERY, která nejen že oslavuje sport prostřednictvím umění, ale také spojuje lidi a vytváří prostor pro dialog mezi českou a světovou fotografií.

Vítězným snímek pátého ročníku World Sports Photography Awards je fotografie japonského gymnasty Daikiho Hašimota, zachycující okamžik dokonalé harmonie mezi sportovcem, objektivem a fotografem. Snímek pořídil belgický fotograf Eric T'Kindt na mistrovství světa ve sportovní gymnastice 2023 v belgických Antverpách.

Tento snímek je jedním z 24 vítězných v kategoriích jako americký fotbal, basketbal, cyklistika, gymnastika, extrémní sporty či fotbal. Letošního ročníku soutěže se zúčastnilo přes 1.400 profesionálních sportovních fotografů z více než 80 zemí světa, kteří přihlásili na 10.000 snímků.

Spolu s nejlepšími fotografiemi ze světa jsou vystaveny i sportovní snímky oceňované české fotografky Markéty Navrátilové, která pravidelně přispívá i do magazínu Vlastní cestou.

Morgan Treacy
Anglický hráč Maro Itoje se spoluhráči bojuje v mlýnu proti irským soupeřům v rámci turnaje Six Nations 2023.

Markéta Navrátilová
Tour de Langkawi v Malajsii.

Dean Tremi
Diváci sledují skok Němky Anny Baderové z 21,5 metrové věže během Světové série Red Bull Cliff Diving v Paříži.

Jan-Petter Dahl
Stadion Aspmyra v severním Norsku obklopený zástavbou města Bodø, oceánem a okolními horami.

Leonid Zhukov
Deep Water Solo (DWS)
znamená lezení po skále
nad vodní hladinou.
V některých paralelních
vesmírech se leze DWS
pod vodní hladinou.

Aaron Kelly
Basketbalista
na zasněženém
hřišti pokrytém
stopami.

Octavio Passos
Handicapovaný
španělský golfista
Juan Postigo Arce
odpaluje během
turnaje ISPS HANDA
World Invitational
v Galgorm Castle
Golf Clubu.

Nad ránem je ve stínu chladno a rosa v trávě osychá déle než v létě. Ale stanoviště s koši na plachtách jsou na slunci. Po celém dni na jižním svahu nad městem budou česači odcházet prohrátí, v tvářích a na zápěstích možná i trochu opálení.

Sklidili úrodu, která pro tento kraj není běžná. Tuto rostlinu občas někdo má u domu, protože je krásná, ale k jejímu hlavnímu účelu si ji před lety na zahradě vysadil široko daleko asi jen jediný člověk. Josef Vávra, vrchní sládek našeho pivovaru.

Uvařil pak jednu várku piva, které ochutil právě tímto kořením z vlastní zahrady. Ze zahrady na Vysočině. Pivo napoprvé zachutnalo, o rok později ještě více a za další rok už se na něj lidé začali ptát a začali se na něj těšit.

To vedlo k tomu, že jsme nedaleko pivovaru, v nadmořské výšce kolem 560 metrů, založili vlastní malou chmelničku. S pomocí študáků ze zdejší zemědělské školy jsme loni na jaře zasadili 144 rostlinek šesti druhů chmele. O rok a půl později jsme mohli poprvé sklízet.

Až v trojnásobné výšce než v typicky chmelařských regionech vyrostl a uzrál chmel, ze kterého opět uvaříme pivo. První úroda je slabší, v plné síle budou rostliny za další dva tři roky. Ale chmel, který tu roste, je dobrý, plnohodnotný, s vysokou hořkostí a aromatickými látkami. Je bez problémů použitelný. A pivo s chmelem z Vysočiny lidem chutná.

Dej Bůh štěstí!

Josef Vávra, vrchní sládek

z pivovaru

Náš Černý ležák je nejlepší na světě. Vyhrál kategorii World's best dark lager v jedné z nejprestižnějších světových degustačních soutěží World Beer Awards 2024 v Londýně. Naše piva na soutěži získala ještě další dvě zlaté, tři stříbrné a jednu bronzovou medaili.

Původně jsme ho uvařili jako speciál v limitovaném množství. Zachutnal ale natolik, že jsme ho zařadili do stálé nabídky. Na Extra hořký ležák Bernard se můžete ptát v podnicích nabízejících pivo Bernard, k dostání je také v lahvích s patentním uzávěrem. Vyšší hořkost (60 jednotek hořkosti) je zároveň vyvážená, harmonická a lahodně doznívajicí.

Na konci září proběhly na Pražské křižovatce tradiční Svatováclavské slavnosti pořádané Českým svazem pivovarů a sladoven. Návštěvníkům jsme tentokrát nabídli Extra hořký ležák, nealkoholický Bernard Bitter Grep Free a také Černý ležák, který si tu na soutěži vysloužil od porotců nejvyšší hodnocení. Celkem tak má už téměř 110 ocenění, z toho 46 prvních míst a zlatých medailí.

Televizních reklam, které přežijí více než jednu kampaň, není mnoho. Natož aby se promítaly několik desetiletí. Naše tančící sklenička k těm nadčasovým patří. Letos je to rovných 30 let od jejího prvního nasazení! Spot se sloganem Bernard – nebezpečná známost je stále na scéně, na podzim se opět objeví ve vysílání.

Pivovarský komín u nás v Humpolci najdete dvakrát. Nově můžete kromě areálu pivovaru vidět náš komín i při příjezdu do Humpolce. Přesná miniatura pivovarské dominanty i s rozhlednou stojí od poloviny srpna uprostřed kruhového objezdu na silnici I/34. Skutečná rozhledna v areálu pivovaru je pro návštěvníky otevřená v pracovních dnech od 9 do 17 hodin a v sobotu od 9 do 13 hodin. Více na navstivtebernard.cz

Aby bylo jako křen... Velký vliv na to, jaké pivo dostanete, má ten, kdo ho pro vás připravuje. Proto máme v pivovaru takzvané cestovní sládky, kteří navštěvují provozovny s čepovaným pivem Bernard. Pomáhají jak začátečníkům a brigádníkům se základními dovednostmi, tak zkušeným výčepníkům k tomu, aby svoje mistrovství ještě vybrousili. A za dlouhé roky praxe mají spoustu zkušeností, které nelze najít v žádném manuálu.

Bernardovou cenou jsme ocenili obětavost Daniela Eclera z Pelhřimova. V červnu ochotně pomohl řidičce osobního automobilu, která se pokoušela resuscitovat zkolabovaného muže na sedadle spolujezdce. Po příjezdu záchranářů zajistil vozidlo a až do příchodu příbuzných se postaral o řidičku. Bernardovu cenu symbolizuje velké zlaté srdce, certifikát a pivo na rok zdarma.

MURAL ART

text Lucie Pangráčová
reprodukce Alamy Stock Photo

Přirozenou vlastností a tendencí umělecké tvorby je touha překračovat hranice. Jedním z projevů expanze umění z jeho běžného teritoria je mural art. Název tomuto uměleckému odvětví dal právě prostor, kde se realizuje, tedy zeď nebo stěna (latinsky murus). Velkoplošné nástěnné malby jsou dnes často ikonickými artefakty zdobícími světové metropole, mnohdy se stávají vyhledávanou turistickou atrakcí či orientačním bodem. Na rozdíl od graffiti, která se objevují obvykle nelegálně, je mural art zpravidla monumentálním dílem, jež vzniká na základě objednávky.

Eduardo Kobra: *Bob Dylan*, 2015,
Minneapolis, USA

foto Todd Strand

Germen Crew: *Pachuca se Pinta*, 2015,
Hidalgo, Mexiko

Jeho kořeny bychom mohli spojit s vůbec prvními uměleckými výtvoří na světě, s pravěkými nástěnnými malbami. Novodobá historie se začala psát ve 20. letech 20. století v Jižní Americe v okruhu umělců, jakým byl například Diego Rivera. Nejvýznamnější rozpuk začíná v 80. letech 20. století, z původně anarchistického podhoubí, které reflektovalo odpor vůči sociální, náboženské nebo etnické nesvobodě, se vyvinul plnohodnotný umělecký obor, v němž se začali realizovat renomovaní umělci. ■ Sociální aspekt zůstává dodnes více či méně zřetelným rysem muralů. Důkazem je 20.000 metrů čtverečních pokrytých malbou v Colonia Palmitas. Vláda v rámci

projektu prevence kriminality aktivovala místní obyvatele, kteří se pod vedením profesionálních umělců účastnili čištění a výmalby zdi celkem 209 domů a jejich proměny v jeden obří společný obraz. ■ Ikonou novodobé muralové éry se stal americký popartový umělec Keith Haring. Jeho heslem byla myšlenka, že veřejnost má právo na umění, tedy že umění by mělo být volně přístupné všem. Tento antielitářský přístup je dodnes mural artu vlastní. ■ Mural bývá obvykle velkoplošným dílem, které může dosahovat skutečně monumentálních rozměrů. Jednou z takových maleb je Optichromie, kterou na pětadvaceti patrovém domě v newyorském Jersey City vytvořil Felipe

Pantone. Ten tímto dílem prezentoval filozofii firmy Pantone, tedy snahu sledovat barevné a designové trendy a vyjadřovat prostřednictvím barev citění a postoje společnosti. ■ Muraly nejen svým rozměrem vystupují z limitujícího prostředí galerií, ale stávají se přístupnější i nepoučenému divákovi, následují jej do jeho přirozeného prostředí, snoubí se s architekturou a vdechují nový nečekaný potenciál mnohdy nehostinným nebo odosobněným městským scénériím. Někdy pouze zkrášlují městské lokality, často ale také provokují, reagují na společenské klima nebo zásadním způsobem transformují prostor i ty, kteří v něm žijí.

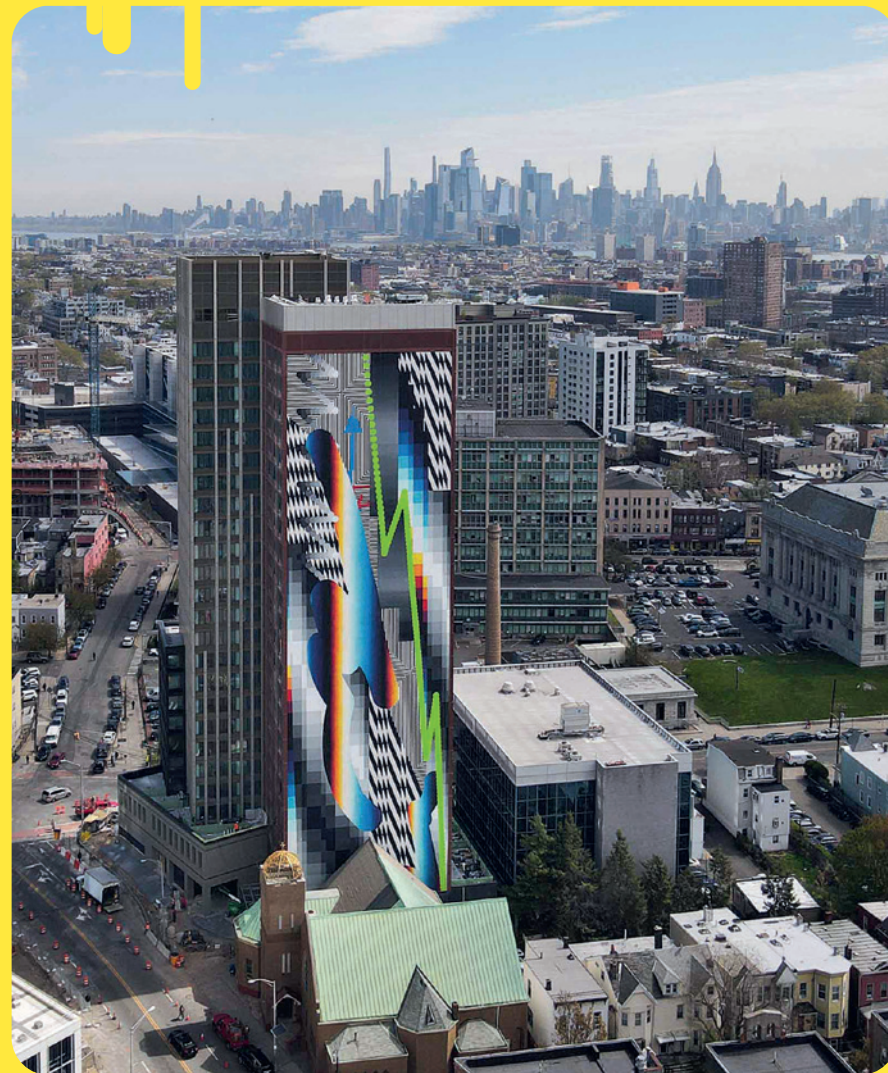
1

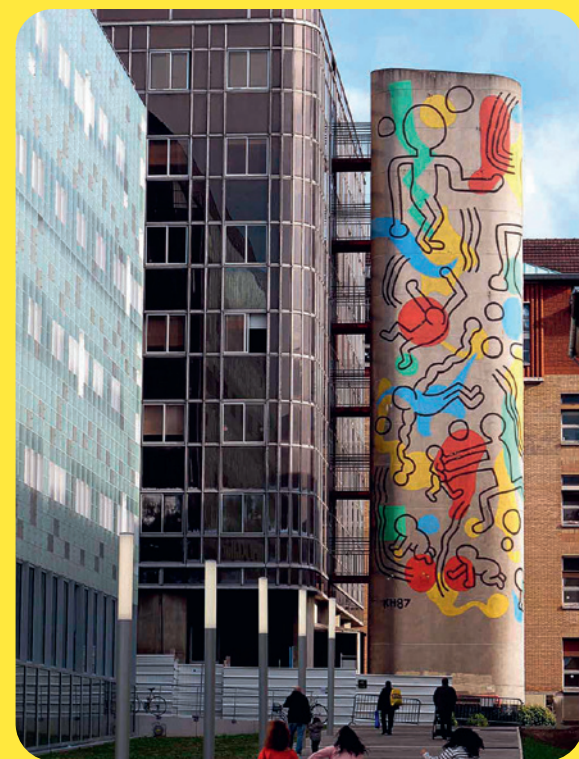
2

foto Keitma
foto Nikreates

foto Felipe Pantone
foto Claude Thibault

7

8

- 7 Felipe Pantone: *Optichromie*, 2024, Jersey City, New York, USA
- 8 Keith Haring: *Tower*, 1987, Paříž, Francie (stav před rekonstrukcí 2017)
- 9 Camille Walala: *Pop City Mural*, 2018, New York, USA
- 10 Martín Ron: *Reflections*, 2022, San Nicolás de los Arroyos, Argentina
- 11 Lousy Auber: *Hotel Kyjev Deconstructed*, 2018, Bratislava, Slovensko

3

- 1 *Silo Super Graphic* (plocha 23,688.7 m²), 2018, Incheon, Jižní Korea
- 2 Derek Michael Besant: *Trompe l'oeil*, 1980, Toronto, Kanada
- 3 Anthony Burrill: *Me & You*, Leeds, 2020, UK
- 4 Low Bros (Christoph a Florin Schmidtovi): *Passage*, 2021, Antibes, Francie
- 5 El Mac a Gene Pendon: *Tower of Songs*, 2017, Montreal, Kanada
- 6 Mantra: *Vlinders van Breda*, 2018, Tuinzigtlaan, Nizozemí

4

foto Malcolm Walker
foto Low Bros

5

6

foto Rubens Alarcon
foto Mantra

foto Camille Walala
foto Martín Ron
foto Nikreates

9

10

11

text **Miroslav Némý**
foto **Markéta Navrátilová**

rozhovor

Neřešíme, lepíme

Daniel Prokop | sociolog

V jakém stavu je naše země a v čem spočívá opravdová tragédie české byrokracie.

Stavu Česka se věnujete dlouhodobě, v jaké zemi podle vás žijeme?

Abych začal pozitivně, jako první mi vytane na mysl, že i když máme rozdělenou společnost, není tak polarizovaná jako třeba v Americe nebo v Polsku. Tam jsou dva tábory, jejichž názor musíte zastávat – s nadsázkou řečeno – povinně úplně ve všem a nikdy nevybočovat, ať jde o migraci, LGBT, ekonomiku a tak dále. To u nás není, tedy zatím. Někdy označujeme za polarizaci, že jsou dva názorové proudy, ale jde o tuto tvorbu nesmiřitelných a nekomunikujících „kmenů“.

A horší stránka věci?

Že jsme zemí, která v řadě společenských i ekonomických věcí stagnuje. Náš daňový mix či struktura řízení samospráv strašně brzdí růst a prosperitu, vytvářejí zbytečné administrativní náklady. V daních trestáme aktivitu, místo abychom danili pasivitu či věci vytvářející společenské náklady. Chybí nám pozitivní příběh, který je důležitý právě pro překonání postojových šarvátek. Když totiž země stagnuje a nemá svůj velký inovační příběh, začnou v ní převládat střety. Kulturní i jiné.

Jaký příběh by to mohl být?

Že si třeba řekneme, že naše priority budou obrana, zanedbaná zdravotní prevence, reforma středních škol, podpora vědy a výzkumu a modernizace energeticky náročné části ekonomiky. Ne to, že máme za dvacet let vyrábět čipy. Čeští politici vždycky vidí velmi konkrétní věc, z posledních příkladů čipy nebo lithium, ale nejsou odvážní ve střednědobých řešeních. Protože ta vyžadují investice ve střednědobém horizontu: víc vybrat z daní, jiné věci osekát, být odvážnější v šetření. Taková odvaha tady strašně

chybí, a tím pádem ony vize nejsou důvěryhodné pro člověka, který to aspoň trochu sleduje.

Chceme dojít k čipům, ale nevíme ani kudy jít?

A navíc není jisté, že to za dvacet let bude pořád nejperspektivnější odvětví pro Česko. Chce to víc investovat do vědy a výzkumu, aby si společnost přirozeně vytvořila kapacitu pro inovace. Jak ale někomu věřit, že budeme mít novou ekonomiku, když do vzdělávání má jít příští rok dle různých odhadů o 40 až 65 miliard méně, než je průměr OECD, na který cílí vláda? Financování vzdělávání klesá a podobné je to u vědy a výzkumu. Když chybí střednědobá upřímnost a odvaha, nemá cenu mít dlouhodobé konkrétní vize.

Jak ona upřímnost a odvaha mohou vypadat?

Posílit financování vzdělávání, vědy a výzkumu o desítky miliard – ale chtít zde zásadní reformy. Dále to, že si přiznáme, že české vzdělávání a věda jsou podfinancované; i proto, že jsme neudrželi na uzdě výdaje zdravotnictví a důchodů a snížili výrazně a bez rozmyslu daně oproti roku 2018, asi o 1,3 % HDP, což je sto miliard. Dále můžete motivovat firmy. Třeba zvýšíte daň z příjmů firem, ale dáte souběžně firmám motivaci, aby investovaly do výzkumu a zelených technologiích. V řadě zemí si u vědy a výzkumu mohou firmy odepsat 150 až 200 procent investic, zelené investice se odepisují v jednom či dvou letech, místo našich dvaceti let. Pak mají firmy mnohem vyšší motivaci investovat do inovací. Taký můžete výrazně více motivovat kraje, aby investovaly do vzdělávání, když se jim 15 až 20 procent z rozdělování 100 miliard z celostátně vybraných

daní naváže na to, kolik zřizují míst na středních školách. Tyhle věci jsou za mě daleko důležitější než extrémně konkrétní vize o čipech.

Působíte v Národní ekonomické radě vlády (NERV), s politiky se potkáváte. Vidí tyto rozměry?

Část určitě ano. Třeba nová hospodářská strategie je napsána kvalitně. Problém je, že část Ministerstva financí na všechno pohlíží krátkodobým fiskálním pohledem. Vybrat pár miliard navíc, pár miliard ušetřit – bez ohledu na dopady. Ono samotné sestavování rozpočtu v Česku funguje tak, že se aktualizuje rozpočet loňský a v rozpočtu nejsou zohledněny požadavky vzdělávacích či hospodářských strategií. Pak ne ně nejsou peníze, neplní se a naopak není tlak jinde šetřit.

A další překážky?

Tím, že stát není digitalizovaný a nemá propojené datové zdroje, není schopný vyhodnocovat efekty toho, co dělá. Máme cíl investovat do vzdělávání jako průměr OECD, ale ani to nikdo nevyhodnocuje. Neexistuje dobrý nástroj na vyhodnocení dopadů daňových změn – na typy domácností, regiony a tak dále.

Máme příliš mnoho úředníků, přebujelou byrokracií?

NERV a vláda se svého času zaměřily na redukování agend, ale přišlo se hlavně na symbolické záležitosti: že Ministerstvo financí potvrzuje slavnostní mince České národní banky, že se vydává časopis... Ořežete tím malinké věci. Zásadní problém je kromě digitalizace také v rozpadu státní správy a samospráv. Máme 6.200 obcí, 2.600 z nich zřizuje školy,

„Potřebujeme vidět inovace, abychom získali pocit, že stát využívá vybrané peníze smyslně.“

dále vysoké stovky stavebních úřadů malé velikosti. Z toho plyne obrovský počet starostů, zřizovatelů škol – a také obrovská duplicita agend.

Ne že by úředníci pracovali málo, jen dělají na různých místech totéž?

Je to tak. Řešením může být vznik společenství obcí na úrovni obcí s rozšířenou působností, kterých je v Česku zhruba dvě stě. Koncentrovat tam agendy typu správy budov, vyhlášek, tendrování, řízení odpadového hospodářství, řízení částí školství, zkrátka vše, kde je zásadní úspora z rozsahu – a obcím nechat věci, které jsou důležité pro komunitu. I kdybychom podle extrémních plánů pravice vyhodili maximum úředníků, půjde o úsporu v řádech jednotek miliard korun a ještě to může mít negativní účinky, pokud se do toho udělá špatně digitalizace. V duplicitních činnostech jsou přitom obrovské peníze. Podle Jakuba Fischera z Vysoké

školy ekonomické by jen vzdělávání ušetřilo tři až čtyři miliardy korun ročně pouze slučováním agend typu účetnictví a správy budov. To když uděláte ve více agendách samospráv, máte obrovské finanční a lidské prostředky, které se dají investovat do kvality služeb. A takových možností je spousta.

Například?

Obce v Česku mají na účtech zhruba 400 miliard korun, které by se mohly investovat. Velkou část z toho mají největší bohatá města – v rozdělování daní obcím jsou tak zvýhodněna tím, že generují přebytky, nejsou vůbec motivované vybírat si přes daně z nemovitosti, parkovné a další věci. Další část oněch miliard je ale nevyužita kvůli rozdělení – každá z malých obcí má pár korun, ale ne dost na investice. Pokud by se třeba čistíčky a školky stavěly průběžně v rámci širších lokalit, a ne až ve chvíli, kdy si na ně menší obec našetří, rozjelo

by to ekonomiku v oblasti investic a stavebnictví. A zlepšilo služby. Touhle roztržitostí ale všechno strašně brzdíme a tvoříme si zbytečné administrativní náklady.

To je podstata problému?

V tom je tragédie české byrokracie. Ne že by byli úředníci přeplacení nebo že by jich bylo na ministerstvech moc. Na Ministerstvu zdravotnictví se podle ekonoma Jakuba Hlávky může ušetřit až 50 miliard korun digitalizací – jenže ji tam řídí pár lidí. Do důchodového systému jdou stovky miliard a jeho reformu analyzuje pár lidí v naprosto nevhodném softwaru od komerčních pojišťoven. Chybí lidi na stavebních úřadech i pro řízení jaderné energetiky. Klíčové agendy, kde stát může uspořit, tak v rámci příběhu o „šmejdech úřednicích“ necháváme na pár nedostatečně zaplacených lidech. A dopadá to špatně.

Co vidíte jako další klíčové oblasti?

Vedle regionální správy zdravotnictví, za mě kritickou oblast do budoucna. Dojíždí na absenci digitalizace a zejména na malou prevenci: 70 procent výdajů českého zdravotnictví představují chronické a často preventabilní nemoci. Máme nejvyšší konzumaci alkoholu v Evropě, nadprůměrnou obezitu, nadprůměrné kouření i pití slazených nápojů. Životní styl je pro zdravotnictví obrovská zátěž a bude redukovat i možnosti důchodové reformy. I když se zvýší věk odchodu do důchodu na 67 let, mezi 60. a 67. rokem stejně významná část lidí skončí na nemocenských. Je to velká zátěž pro zdravotnictví i prosperitu, reálně to vysává lidi z pracovního trhu. Pokud chce tato země prosperovat ve 21. století, musí tohle změnit.

Čím?

Osobně zastávám zvýšení spotřebních daní na alkohol – ucpat díru nulového zdanění tichého vína, u piva se zase daň čtrnáct let nevalorizovala. Dále jsou tu podpora sportu, osvěta celkově a prevence. Ta u rakoviny při včasném zachytu šetří samozřejmě v první řadě životy lidí, ale také velké prostředky v léčbě. Pojišťovny sice mají preventivní programy, jenže se moc nevyhodnocuje jejich efektivita. Když za návštěvu lékaře dostanete zdarma plavenku do bazénu, motivujete tím logicky jen aktivnější lidi.

Co by dávalo větší smysl?

Pokud lidé nechodí na screeningy, čímž pravděpodobně vytvářejí pro stát mnohem vyšší náklady do budoucna za zdravotní péči, dávají mi bonus a malusy (přírážky k pojištění) smysl. Dále přesunout nemocenskou ze sociálního systému pod zdravotní pojišťovny, aby veškeré náklady byly na jejich straně a ony měly motivaci aplikovat moderní a osvědčené přístupy v prevenci.

Ty vypadají jak?

Že vám pozvánka na screening nepřijde dopisem do schránky, ale SMS zprávou nebo mailem, kde se rovnou objednáte a využijete těch několik minut,

DANIEL PROKOP

Narodil se v roce 1984 v Praze. Výrazná tvář nové generace českých sociologů: po studii na Karlově univerzitě působil devět let v agentuře Median, v roce 2019 založil vlastní výzkumnou agenturu PAQ Research, v níž se kromě jiného věnuje problematice chudoby a nerovného přístupu ke vzdělávání. Ztělesněním jeho práce je jeho úspěšný knižní debut Slepé skvrny – slepými skvrnami jsou metaforicky míněny oblasti, které sice často přehlízíme, přitom jsou však pro lepší budoucnost Česka zásadní. PAQ Research mimo jiné ve svém projektu Život k nezaplacení systematicky sleduje data o ekonomické síle českých domácností.

kdy je člověk nabuzený k akci, zatímco dopis založíte. Další osvědčenou věcí je říkat praktikům, nakolik jsou dobří v motivaci klientů a ukazovat jim srovnání s nejlepšími. Nebo je motivovat finančně, dnes dostávají kapitální platbu za klienta bez ohledu na to, jak chodí na prevenci. Možností je hodně v daních, v osvětě, ve zdravotním systému. Podle mě je nutné zapnout všechny. Jde o desítky miliard nákladově.

Kde lze ušetřit dál?

Máme spoustu divných transferů a výdajů, které „uplácejí“ určitou voličskou skupinu, a nikdo na ně nechce sahat. Když sečteme přímé příspěvky a daňové slevy, zhruba 17 miliard korun jde ročně na třetí pilíř penzijního spoření, jenže v roce 2022 do něj aspoň tisícovku měsíčně dávalo jen sedm procent lidí do 40 let. Čili je to evidentně nastavené neefektivně. Dále je tu 13 miliard korun na výsluhy policistů, celní správy a hasičů, které mají taky řadu chyb. Řada dalších možností je v dotacích, v důchodovém systému. V PAQ Research se zaměřujeme i na to, jak se vybírají daně.

A jak?

Zhruba 54 procent daňového mixu v Česku tvoří zdanění práce, což je víc než v podobných zemích – v Polsku, Slovinsku, Slovensku, Maďarsku. Má to velké negativní účinky na ekonomický růst. Zejména zdanění nízkopříjmové práce vede k tomu, že lidé pracují na černo, vyplácí se víc dávek, dochází k nadužívání dohod. Omezuje to kupní sílu a klesá nám domácí poptávka. Což je tragédie.

V jakém smyslu?

Za posledních patnáct let se zdanění nízkopříjmové práce spíš zvýšilo. Jakmile udeří inflace a lidi začnou šetřit, chytré země v těchto krizích zdanění chudších snížily, což nejvíc nakopne poptávku. My jsme paradoxně snížili daně bohatším, kteří si víc odloží do úspor a investují, ale tím ekonomiku nenastartují. Nám podobné země vybírají v přepočtu o 100 miliard více než my a přitom trochu méně daní zaměstnaneckou práci. Zdanění částečných úvazků je u nás taky vyšší než v zahraničí.

Mnoho lidí má pocit, že Česko přinejpějším stagnuje. Je to tak?

Řada veřejných služeb je u nás pořád ok, ale moji hypotézou je, že člověk si nejvíc všimne změny. Že soudy, vzdělávání a další oblasti fungují, že důchodový a zdravotní systém také má pořád relativně dobré výsledky, to bereme jako samozřejmost. Potřebujeme vidět inovace, abychom získali pocit, že stát využívá vybrané peníze smyslně.

Jak jsou na tom srovnatelné země?

Často zmiňuju Polsko a Estonsko, abychom zůstali v postkomunistickém sektoru. Polsko má lepší daňový mix s menšími dírami ve spotřebních daních a vyšším výběrem daně z nemovitosti, která tak nebrzdí růst. Skoro všichni mají líp nastavené daně pro OSVČ. U nás jsou extrémně zvýhodněny vysokopříjmové kancelářské profese s malými náklady, to vede ke švarcsystému a výpadku příjmů. Ale tyhle problémy mají v Česku skoro všechny daně. Když ty díry zalepíte, převedete deset miliard korun

do snížení danění zaměstnanecké práce a další desítky vám zbudou na školství. Už to má velké efekty.

Co další inspirace?

Estonsko je mnohem digitalizovanější a s Polskem mají mnohem nižší nerovnosti ve vzdělávání. V Estonsku omezili fragmentaci samospráv, dokonce starostům v případě, že se vzdali funkce, další rok posílali plat. Nechtěl bych ty země idealizovat, ale v kombinaci s tím, že v Polsku je pružnější stavební řízení a budování infrastruktury, jdou dopředu rychleji než Česko. A jsou schopní dělat změny rychleji. V Česku se pro ně buď nedokážeme rozhodnout, nebo je lepíme evropskými dotacemi. Ve školství se tím lepí vše od obědů zdarma pro chudé děti, školek, školních psychologů po reformu výuky dějepisu. Když to deset let takto lepíte z fondů, sice šetříte státní rozpočet, ale jsou to děravé, nestabilní systémy se spoustou administrativy. Jednou skončí a ty klíčové služby chybí.

Co se naopak podařilo?

Abych končil pozitivně, třeba na Ministerstvu práce a sociálních věcí digitalizovali úřady práce, veškeré dávky spojili do jedné. Reforma má svoje chyby, ale rozhodně u ní převažují velké přínosy. I reforma důchodů má většinu potřebných klíčových věcí, školství správně tlačí na posílení gymnázií a lyceí. Chybí nám ale víc podobných pozitivních příběhů, které ukazují, že když lidé chtějí a mají drajv, tak to jde.

33 let

pomáháme zákazníkům realizovat jejich vize

text Ondřej Neff
ilustrace Luděk Bárta

fejeton

Kolo jako učitel života

Napřesrok mi bude osmdesát, a to je správný čas na to, abych se začal zajímat o to, o čem vlastně ten život je. Za tím účelem jsem si koupil kolo, rozumí se jízdní kolo, postaru velocipéd.

Kolo v roce 2024 je něco zcela jiného než před sto lety, kdy přehazovačka byla vynalezena Paulem de Vivie a coby novota nepřipustná pro cyklistické závody. Moje kolo je elektrické, pohonný systém Bosch, a už samo jméno úctyhodné firmy by ve vás mělo vyvolat dojem, že jde o cosi ctihodného. V oboru elektrokola nejsem nováček. První jsem si koupil už za covidu, taktéž systém Bosch. Skvělá věc, takové elektrokolo. Máte podmanivou iluzi sportovního výkonu a vskutku, můžete si naložit i víc, než kdybyste měli kolo čistě mechanické. Je na vás, kolik elektřiny do systému pustíte. Máte na řídítkách cvakátko a na něm škálu od maxima po nulu, nula znamená zero elektro, a to pak šlapete krám dvakrát těžší, než bývaly klasické venkovské ukrajiny.

Moje nové kolo se hodí do terénu. Má tlusté pneumatiky, kromě odpružené přední

vidlice péruje i zadní. Výška sedla je plynule nastavovací a hlavně – kolo je přes bluetooth spojené s mobilem a jeho prostřednictvím s internetem. Dnes musí být všechno spojené s internetem. Když toto píš, tíživě si uvědomuji, že máme sice záchodové prkénko elektrické, vyhřívané, s bidetovou tryskou, ale bez spojení s internetem. S tím musím časem něco udělat. Zatím jsem u kola. A u výuky života.

Oni mi to říkali, ale až teď jsem to pochopil, co tím mysleli: na elektrokolu je lehčí jezdit do kopce než s kopce. Nahoru přeadíte na nižší stupně (vynález Paula de Vivie), cvakátkem nahodíte maximum a systém Bosch se postará o výkon. Ve spolupráci s pérováním a tlustými gumami hravě zdoláte kořeny a kameny. Frčíte do kopce jako raketák.

Pak musíte dolů. Nehodláte se na vrcholu kopce usadit po zbytek života. Systém Bosch vám teď není nic platný. Hned je zde životní lekce: co vás postrčí nahoru, může vás nechat ve stavu takzvaně namydleném. Sedíte tváří do propasti a jízda se podobá pádu. Snížíte si sedlo, to pomůže, ale jen

trochu. Pérování zmírní otřesy, ale taky jenom trochu. Pak už je to jenom na vás. Musíte to zvládnout hlavně rukama.

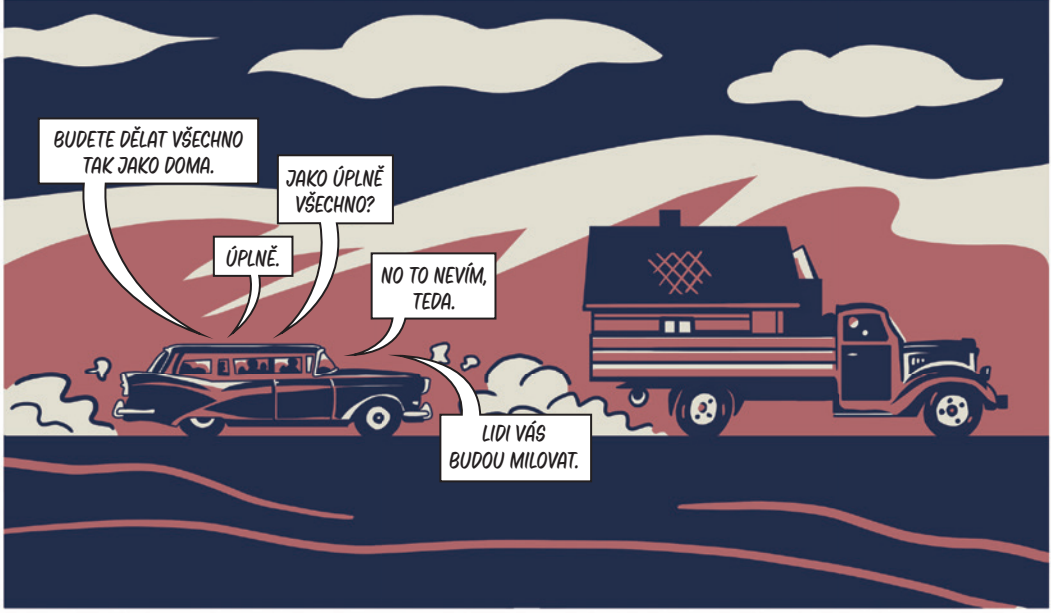
Ale jo, zvládnete to. Ale při druhém a třetím výletě už začnete uvažovat trochu jinak. Vidíte kopec s kořeny a kameny na cestě. Stojí za to nechat se systémem Bosch nahoru vytáhnout? Jaké to bude, až se budu vracet? Druhá velmi užitečná životní lekce.

Píšu tyto řádky po týdnu zkušeností s novým elektrokolem. Jezdil jsem každý den. Pokud mě znáte coby vypravěče příběhu, jste nejspíš zvědaví na pointu. Nabil jsem si hubu?

Ano, nabil. Dneska. Ale ne na krpálu od Ohrobce do Zlatého údolí, ale u nás ve vsi Zvole, na mostku přes koryto odtoku z rybníka, v nulové rychlosti. Skoro jsem stál a bum, pád, díra v džíkách, krvavé koleno.

To nejhorší vás potká nečekaně, zčistajasna, bez varování. Třetí poučení z této cykloškoly.

I když, přiznám, že jsem věděl, že to tak je. Stalo se mi to už mnohokrát, třebaže ne na kole. •

Střípky z Malty

Malta je nevelký ostrov ve Středozemním moři nedaleko italské Sicílie. Země je členem Evropské unie a platí se tu eurem, které je dobré mít s sebou, neboť ne všude se dá použít platební karta. Ideální pro návštěvu ostrova je přelom května a června, kdy je moře už docela teplé a v zemi ještě není tolik turistů. Podobně je tomu v druhé polovině září, ale to se už brzy stmívá.

Hlavní město Malty Valletta láká řadou pozoruhodných památek. Tou nejvýznamnější je spolukatedrála sv. Jana z šestnáctého století. Tvoří ji hlavní loď, kterou lemují pobočné kaple, v nichž odpočívají velmistři johanitského řádu. Katedrála je bohatě zdobená a upoutá zejména složitě intarzovanou barevnou dlažbou, která nebývá v kostelích obvyklá. Nádherný interiér (ten upoutá i v ostatních maltských kostelích), který svědčí o bohatství řádu, je dílem maltských mistrů šestnáctého a sedmnáctého století. Uvnitř katedrály jsou k vidění kromě řady uměleckých děl, jakými jsou obrazy významného maltského malíře Mattii Pretiho ze sedmnáctého století a dva působivé obrazy slavného italského mistra Caravaggia. Další památkou, kterou je třeba ve Vallettě navštívit, je Velmistrovský palác, kde se nachází zasedací síň maltského parlamentu. Při prohlídce se projde řadou honosných sálů, které jsou v kontrastu s jednoduchou vnější podobou budovy. Za návštěvu stojí palác rodiny de Piro Casa Rocca Piccola, ve kterém bydlí stará aristokratická rodina, a prohlédnout si lze dvě první dobově zařízená patra se starými i modernějšími obrazy. Mezi turisty občas sejde z horních dvou pater devátý markýz, aby se zeptal, odkud přijeli a jak se jim palác líbí, a předvedl, jak mluví rodinný papoušek na bidýlku na malém nádvoří.

Pevnost St. Elmo vybudovali johanité na obranu před tureckými nájezdníky. Svou roli sehrála i za druhé světové války. Někdejší řádovou nemocnici, která byla ve své době považovaná za nejlepší v Evropě, přestavěli na kongresové centrum. Hlavní třída Valletty zaplněná turisty začíná na velkém prostranství ozdobeném působivým sousoším. Ulicí zrovna projíždí auto s nějakým významným zahraničním návštěvníkem a automobil doprovázejí dva motocyklisté a čtyři policisté na koních. Chci si je vyfotit a málem skončím pod koňskými kopyty.

Hlavní město Malty je dokonale zastavěné, takže na parky tu nezbylo místo. Vlastně je tu jen jediný (kromě dlouhého stromořadí navazujícího na hlavní třídu) a ani ten není zrovna velký. Uprostřed stojí kamenný kvádr s podpisem českého prezidenta Václava Havla doprovázený tradičním srdíčkem. Jak se kámen do Valletty dostal a jestli Havel Maltu navštívil, se bohužel nedozvím. Nevědí to ani ve zdejším informačním středisku.

Z vallettských kostelů sluší ještě jmenovat kostel Our Lady of Mount Carmel, jeho velké kopule ční nad okolními stavbami. Jinou podívanou pak nabízí ranní a pořádně rušný rybí trh. V hlavním městě jsou i dvě vynikající a ne právě levné kavárny – Caffè Manoel a Caffè Cordina, kde kromě kávy nabízejí i chutné zákusky.

Nedaleko hlavního města stojí dva unikátní megalitické chrámy z mladší doby kamenné kryté střechem. Nedaleko odtud se nachází vesnice Qrendi s pěkným kostelem a několika starými domy.

Dříve bývalo hlavním městem Malty Mdina, dnes podstatně klidnější než Valletta. I zde lze navštívit starý palác, v němž si člověk udělá obrázek, jak asi žili maltští aristokraté. Velmi působivý je interiér katedrály sv. Pavla. A v přílehlém muzeu jsou k vidění zajímavé artefakty. V úzkých uličkách je i několik restaurací, kde lze ochutnat typicky maltskou kuchyni.

Tím nejtradičnějším pokrmem je divoký králík (fenek) připravovaný na různé způsoby – na bílém nebo červeném víně, jako svého druhu guláš a v nabídce bývají i ravioly plněné králíčím masem. Jinak se tu samozřejmě podávají různé mořské ryby a většině jídelních lístků vévodí klasická italská kuchyně – těstoviny a pizzy. Pokud budete na Maltě bydlet v domě nebo v apartmánu, kde je kuchyně, vyplatí se najít rybí trh nebo prodejnu s rybami. Kilo čerstvého tuňáka stojí pouhých devět euro. Jako suvenýr lze koupit lahvičku vynikajícího maltského medu. Za ochutnání stojí i maltské víno a špatné není ani zdejší pivo.

Pokud si chcete vychutnat atmosféru přímořského městečka, navštivte Marsaxlokk, je to jedno z mála míst, které leží přímo u moře a má neopakovatelnou atmosféru. Kotví tu malé loďky i větší rybářské lodě a na pobřeží je několik restaurací, které nabízejí především ryby a plody moře.

Malta není zemí s dlouhými písčitými nebo oblázkovými plážemi, ale tu a tam je mezi skalnatými útesy přístup k moři. Voda je nádherně čistá, a pokud nejsou velké vlny, dá se vyplavat na volné moře. Mezi útesy se dá dojet k parkovišti, odkud vyplouvají loďky k Modré jeskyni a několika dalším jeskynním útvarům. Výlet je možný, jenom když nejsou velké vlny.

K Maltě náleží i menší ostrov Gozo, kam se dá doplout za necelou půlhodinu trajektem. Hlavním městem ostrova je Victoria s citadelou a její obytná část Rabat. Ve městě upoutá pozornost park Rundle Gardens, kde jsou k vidění bohatá středomořská vegetace a ptačí voliéry. Za městskou věží na okraji mohutné citadely se nachází arcibiskupský palác a katedrála Nanebevzetí Panny Marie. Kousek odtud jsou dvě muzea – muzeum katedrály s taláry a šaty církevních

hodnostářů a folklórní muzeum, kde si člověk udělá názornou představu o tom, jak se kdysi na Maltě žilo. Nezapomenutelnou je procházka po mohutných hradbách citadely, odkud je nádherný výhled na část ostrova. V ulici Prison Street lze navštívit řemeslnické muzeum Crafts Centre a archeologické muzeum. Z citadely se sejde do starého města s malými náměstími a úzkými uličkami, kde je malý trh s oblečením a suvenýry. Prohlídku si určitě zaslouží ještě bazilika sv. Jiří, která vyniká svou bohatou výzdobou. A pokud ještě není pozdě, stojí za to navštívit dvě blízké nevelké vesnice - zemědělskou Munxar a rybářskou Xlendi, kde se dá i vykoupat. Ale to už je pomalu čas k návratu trajektem na mateřský ostrov.

Ve čtrnáctém století stála v Moravci na Žďársku nevelká tvrz. V průběhu dalších let se vystřídala řada jejích šlechtických vlastníků, mezi nimi i slavný moravský rod Pernštejnů. V první polovině sedmnáctého století byla tvrz přestavěna na dvoupatrový renezanční zámek. Po požáru v roce 1825 byl o patro snížen a přestavěn v klasicistním stylu a zámecká kaple byla upravena na kostel Nalezení a Povýšení sv. Kříže. V období totality byla v zámku mimo jiné ozdravovna pro hubené děti a nyní ho spravuje Moravské muzeum v Brně. Ale prohlídky tu nedělají, přístupný je jen pěkný park se vzácnými dřevinami. Na okraji Moravce stojí velká působivá vila Louisin dům, jež slouží jako charitativní domov pro kněze, řeholníky i další seniorského věku, kteří potřebují pomoc a podporu druhých.

Zámek Moravec

ESG, NIS2, DORA: Písmena, která mohou změnit váš byznys

V současné době jsme svědky prudkého rozmachu regulatorní legislativy z EU. Jde zejména o zelený segment ESG, směrnici NIS2 o kybernetické bezpečnosti a nařízení DORA. Tyto předpisy výrazně rozšiřují okruh subjektů, které musí zavést nová opatření, a zavádějí osobní odpovědnost členům vedení společností.

Mnoho firem si neuvědomuje, že ačkoliv se jich nová legislativa zatím přímo netýká, může je brzy zasáhnout nepřímo skrze dodavatelské řetězce. Sankce a pokuty pro členy vedení společnosti jsou nastaveny mimořádně přísně. Cílem evropského zákonodárce nyní je, aby si manažeři plně uvědomovali svou neomezenou odpovědnost, vzdělávali se a rozuměli nové problematice. Osoby ve vedoucích pozicích, jako jsou ředitelé, členové představenstva a další vrcholoví manažeři, představují základní pilíře každé firmy. Jejich rozhodnutí určují směr, kterým se společnost ubírá, a ovlivňují její dlouhodobý úspěch. Členové výkonných orgánů jsou totiž za svá rozhodnutí odpovědní bez ohledu na to, zda došlo k pochybení z jejich strany úmyslně nebo nedbalostí. Odpovídají společně a nerozdílně, a to celým svým majetkem, a dokonce i budoucími příjmy. Co je ještě horší, jejich odpovědnost nelze smluvně omezit. Jakákoliv smlouva, která by

se pokoušela tuto odpovědnost snížit nebo vyloučit, je totiž neplatná. To může platit dokonce i v případě, že se vedoucí osoba nachází v pracovněprávním vztahu. Řešení zmíněných situací může přinést kvalitně a pečlivě sjednané pojištění odpovědnosti pro členy vedení společnosti, známé pod zkratkou D&O (Directors and Officers). Tento druh pojištění, nabízí významnou míru ochrany a minimalizuje rizika, která mohou být spojena s výkonem funkcí členů vedení. Pojištění D&O je navrženo tak, aby krylo odpovědnost za škodu, kterou mohou členové statutárních a kontrolních orgánů společnosti způsobit při výkonu svých funkcí. Vztahuje se na osobní odpovědnost jednotlivých členů vedení za škodu, kterou mohou způsobit společnosti samotné, ale i ostatním členům vedení, nebo třetím stranám, jako jsou například obchodní partneři či investoři. Kromě členů vedení společnosti bývají ale také velmi

často krytí i zaměstnanci ve vedoucích pozicích, a dokonce i manželé/manželky a dědici pojištěné osoby, což může být klíčové při řešení případné pozůstalosti či právního nástupnictví. Koncept pojištění D&O je navržen tak, aby poskytoval plnou ochranu pojištěnému subjektu – kryta je vzniklá škoda a současně i náklady právního zastoupení, jelikož drtivá většina takto vzniklých škod končí před soudem.

Nenechte novou legislativu ohrozit vaši kariéru a zajistěte si D&O pojištění ještě dnes.

Kontaktujte nás na respect@respect.cz

PIVNÍ PÁLENKA

ROČNÍK 2024

Voní po bylinkách a koření, v chuti ucítíte slad a karamel. Vlastnosti získává z lahodného speciálu Bernard Bohemian Ale. Dokonale čistá, silná a hebká Pivní pálenka Bernard je nápoj pro slavnostní příležitosti i pro chvíle odpočinku. Pálenka je dílem mistra biolihovaru Zámecké sady Chrámce Jiřího Syrovátky.

DALŠÍ ČÍSLO V LEDNU!